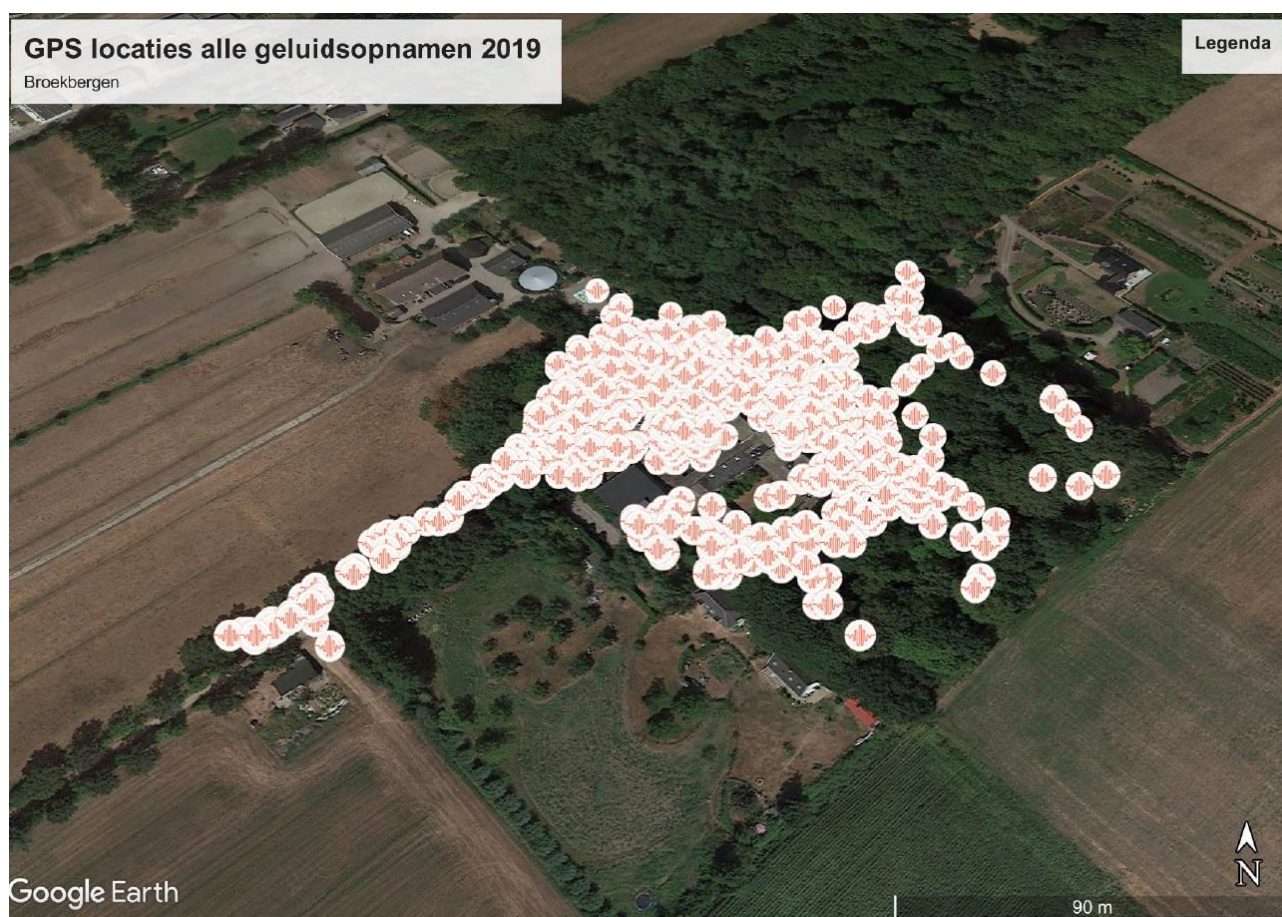

Memo

memonummer	160101-002
datum	16 oktober 2019
aan	H. den Boon
van	R.J. Buijs Buijs Eco Consult B.V.
Project	Actualisatie vleermuisonderzoek Broekbergen
projectnr.	160101
betreft	Bevindingen actualisatie vleermuisonderzoek
Bijlagen	1 Wettelijk kader

1. Inleiding

In 2016 heeft Buijs Eco Consult een quickscan flora en fauna uitgevoerd op buitenplaats Broekbergen (zie figuur 1 en 2). In verband met de aanwezigheid van vleermuizen is dit onderzoek in 2019 geactualiseerd. Deze memo beschrijft de resultaten van dit onderzoek.

Figuur 1. Ligging Broekbergen met opgenomen geluidsbestanden binnen plangebied vleermuisonderzoek

Figuur 2. Impressie plangebied

2. Voorgenomen ingreep

Het hoofdhuis, de toren en de tuinmuren zullen uiteraard behouden blijven omdat het rijksmonumenten betreft. In de voorbije jaren is het casco van hoofdhuis gerestaureerd waarbij delen van de bakgoten zijn vervangen.

De padenstructuren in de tuinen die zowel op oude tuinontwerptekeningen als in het veld zijn teruggevonden, zullen worden hersteld (zie fig. 3). De slingervijver wordt hersteld. Gehoopt dat hiermee ook de kwel weer op gang kan komen. De laagbouw van de 1e en 2e carré zullen grotendeels worden vervangen door passende nieuwbouw van een 'Koetshuis', 'Oranjerie' en 'Bouwhuis'.

BESTAANDE TOEGANGS-POORT & INRIT VOOR TUINEN & ONTSluitING BOUWHUIS EN ORANJERIE

TE RENOVEREN RETRAITEHUIS

HELLINGBAAN ROL-STOELN ZIJ-INGANG HOOFDHUIS

3 PARKEER-PLAATSEN

9 PARKEER-PLAATSEN

RECONSTRUCTIE SLINGERVlIVER

theekoepeel

RIJKS-MONUMENTAAL hoofdhuis

bijzalen

koetshuis

kapelzaal

oranjerie

BERCEAU

opstapelhuis

BERCEAU

bouwhuis

STERVENDE TREUR-BEUK

BE-GRAAF-PLAATS

2 VOORMALIGE LANDGOED-BOERDERIJ/ TUINDERIJ

VOORMALIGE SCHUUR

9 PARKEER-PLAATSEN: waarvan 6 vergund in 1996

10 PARKEER-PLAATSEN vergund in 1996

6 PARKEER-PLAATSEN

PARKEER-PLAATSEN: waarvan 15 vergund in 1996

ONTSLUITINGS-ROUTE

EIGENDOMSGRENS

VOORMALIGE MELK-STAL

legenda

elgendsmagsrens

bestaande bebouwing

poortdeur glaswand traliehek

tree

bestaande boomstam

theekoepeel

monument

bestaande glasvloer

bouwvlakgrens

bestaande bouwvlakgrens

nieuw

10.02

50.09

100.17

BESTAANDE MONUMENTALE BOMEN

blad 4 van 13

3. Doel

Het doel van deze actualisatie is om te beoordelen of voor het voorgenomen initiatief en renovatie andere bevindingen zijn ten opzichte van het uitgevoerde onderzoek in 2016.

4. Wettelijk kader

Vanuit de Wet natuurbescherming is bij ruimtelijke ingrepen en niet bestendig beheer de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het doel van de Wet natuurbescherming is o.a. het in stand houden van de inheemse flora en fauna.

Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen en niet bestendig beheer, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Voor een uitgebreide toelichting op de Wet natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 1.

5. Methode

Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van de batdetectoren Pettersson D240x, D230, Echometer (Touch 2 pro) en een of meerdere Songmeters SM4 BAT met GPS-logger). Opgenomen geluiden zijn geanalyseerd met de programma's BatSound en Kaleidoscope. Het onderzoek is uitgevoerd door 3 ter zake deskundige waarnemers, R.J. Buijs, S.J.M.P. Halters en N. Huig van Buijs Eco Consult B.V. Daarbij is gewerkt volgens het vleermuisprotocol 2017.

Mogelijk te verwachten soorten op de locatie waren (op basis van eerder onderzoek):

- Gewone dwergvleermuis;
- Rosse Vleermuis;
- Ruige dwergvleermuis;
- Grootoorvleermuis (spec)

Alsmede overige soorten die in bossen/aan bosranden en boven vijvers foerageren en in de (directe) omgeving voorkomen. Dit zijn:

- Laatvlieger;
- Watervleermuis;
- Baardvleermuis.

En minder voorkomende soorten als:

- bosvleermuis;
- franjestaat.

Tijdens de bezoeken is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (FLIR E6/ Pulsar Helion XP50) en een krachtige zaklamp (Feniks) om aanwezige vleermuizen in hun bewegingen te kunnen volgen. De meeste veldbezoeken zijn uitgevoerd vanaf zonsondergang en 1 ochtend bezoek.

Tabel 1 Overzicht bezoekdata

Datum	Aanvangstijd	Eindtijd	Weer
16 mei 2019	20.30	00.00	13 °C-wind 3 Bft NO, zwaar bewolkt
21 juni 2019	21.00	00.45	15 °C-wind 2 Bft W, half bewolkt
19 juli 2019	03.30	06.00	16 °C-wind 2 Bft ZZW, geheel bewolkt
10 september 2019	19.45	01.00	14 °C-wind 1 Bft W, half tot zwaar bewolkt
3 oktober 2019	19.00	23.00	12 °C-wind 2 Bft WZW, vrijwel geheel bewolkt

5. Bevindingen

Tijdens het onderzoek zijn 7 verschillende vleermuissoorten (zie ook tabel 2) aangetroffen te weten:

Gewone dwergvleermuis
 Ruige dwergvleermuis
 Rosse vleermuis
 Laatvlieger
 Grootoorvleermuis (spec.)
 Watervleermuis
 Baardvleermuis

De meeste waarnemingen betroffen de eerder in 2016 vastgestelde soorten (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, grootoorvleermuis (spec.) en rosse vleermuis). In mindere mate zijn waargenomen baardvleermuis, laatvlieger en watervleermuis.

Tabel 2 Overzicht opnames vleermuizen (SM4-BAT)

	Gewone dwergvleermuis	Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis	ruige dwergvleermuis	Gewone dwergvleermuis en Rosse vleermuis	Rosse Vleermuis	ongedetermineerd NYCNIOD	Laatvlieger	Watervleermuis	ongedetermineerde myoot	Baardvleermuis	Grootoorvleermuis	Eindtotaal
20190516\20190516 rugzak 1	120	15	2	42	94	22	30	1			1	327
20190516\20190516 tweede logger	9											9
20190621\20190621 1	93	25	12	2	12		7	2	1	1	1	156
20190621\20190621 2	111	1	10		19			8			2	151
20190719 broekbergen\2	107	27		1							3	138
20190719 broekbergen\broekbergen 1	35	35	1	1	4						5	81
20190910\20190910 1	143	7	8	1	8	2	7	1	1		3	181
20190910\20190910 2	251	10	14	2	10	1	6	2	1	2	7	306
20191003\20191003	40	1	6		1			1	6		3	58
20191003\20191003 1	39	1	6		1			3	3	1	11	65
Eindtotaal	948	122	59	49	149	25	50	18	12	4	36	1472

* Het aantal opnames zegt niets over de aantallen aanwezige vleermuizen. Een vleermuis kan gedurende een avond enkele of vele malen langs vliegen en zo meerdere opnames veroorzaken. In sommige gevallen zijn grote vleermuizen (groep NYCNIOD) niet op soort te determineren. Aangezien beide grote soorten laatvlieger en rosse vleermuizen in plangebied voorkomen heeft de kolom ongedetermineerd hoogstwaarschijnlijk betrekking op deze twee soorten. Ongedetermineerde soorten myoten betreffen zachte opnames welke niet op soort zijn thuis te brengen. Het meest waarschijnlijk betreffen dit watervleermuizen en/of baardvleermuizen.

6. Soortbeschrijvingen

Gewone dwergvleermuis

In de te slopen Carré's zijn geen uitvliegende vleermuizen vastgesteld of inzwermende vleermuizen dan wel baltsplaatsen van vleermuizen. De Carré's zijn bovendien door hun slecht bufferende werking ongeschikt als winterverblijfplaatsen voor vleermuizen. Winterverblijfplaatsen staan bekend om bebouwing met stabiele klimatologische omstandigheden. Doorgaans zijn dit gebouwen van forse omvang met stenen muren met stabiel klimaat (denk hierbij aan de Inktpot in Utrecht). Aanwijzingen voor winterverblijven in het Hoofdhuis zelf zijn er ook niet aangezien deze steens is opgetrokken en eveneens in de bakgoten deze stabiele klimatologische omstandigheden ontbreken. Wel is aan de voorzijde van het Hoofdhuis tegenover de waterpartij een paarverblijf vastgesteld in de hoge bakgoot bij de 2^e verdieping van het Hoofdhuis van een baltsend mannetje gewone dwergvleermuizen. Tijdens het ochtendbezoek op 19 juli was er net kort voor zonsopgang massale foerageeractiviteit van gewone dwergvleermuizen met veel sociale geluiden (wrs. vrouwtjes met jongen) boven dezelfde waterpartij. Met zonsopkomst vertrokken al deze vleermuizen naar de achterliggende boerderij (Engweg 42) net buiten het plangebied wat suggereert dat er hier sprake is van een kraamkolonie gewone dwergvleermuis. De waarnemingen van gewone dwergvleermuis hebben vooral betrekking op foeragerende exemplaren boven de waterpartijen op Broekbergen.

Ruige dwergvleermuis

De waarnemingen van ruige dwergvleermuis hebben vooral betrekking op foeragerende exemplaren boven en langs de randen van de waterpartijen op Broekbergen. Op 10 september is in een (te behouden) beuk langs de tuinmuur een paarverblijf van een mannetje ruige dwergvleermuis vastgesteld in een spechtengat (zie figuur 4). Andere paarverblijven zijn niet vastgesteld.

Figuur 4. Paarverblijf ruige dwergvleermuis (in beuk langs tuinmuur tegenover woonhuis, opnamelocatie is aan overkant waterpartij)

Rosse vleermuis

De waarnemingen van rosse vleermuis hebben vooral betrekking op foeragerende exemplaren boven de tuin en bomen op Broekbergen. Er zijn geen aanwijzingen voor verblijfplaatsen van deze soort op Broekbergen.

Laatvlieger

De waarnemingen van Laatvlieger hebben uitsluitend betrekking op overvliegende exemplaren afkomstig uit (de kernrand van) het bebouwde gebied van Driebergen. Deze hebben hier waarschijnlijk hun verblijfplaatsen in woningen. De opnamen in mei zijn ook foeragerende exemplaren. Van de laatvlieger is bekend dat zij in mei op variërende plaatsen tijdelijk opduiken om te foerageren op meikevers. Grenzend aan het Kloosterlaantje zijn veel in potentie geschikte gebouwen voor laatvliegers aanwezig.

Grootoorvleermuis (spec.)

Rond de klokkentoren naast het Hoofdhuis zijn sociale geluiden waargenomen van grootoorvleermuizen mogelijk dat de grootoorvleermuis verblijfplaats heeft in deze klokkentoren (zie figuur 2 voor impressie). Ondanks de ogenschijnlijke slechte toegankelijkheid voor vleermuizen, zijn in de kerktoeren zelf zijn vleermuispoepjes aangetroffen en enkele vlindervleugeltjes, wat wijst op aanwezigheid grootoorvleermuis. Omdat er geen ruimtelijke ingrepen aan de klokkentoren zijn voorzien, zijn er geen effecten te verwachten op grootoorvleermuizen.

Watervleermuis

De waarnemingen van watervleermuis hebben vooral betrekking op enkele foeragerende exemplaren boven de grote waterpartijen bij het klooster op Broekbergen en overvliegende exemplaren. Deze boombewonende soort is verder niet waargenomen in de tuin van de buitenplaats.

Baardvleermuis

De waarnemingen van baardvleermuis hebben betrekking op langsvliegende exemplaren.

7. Conclusie en aanbevelingen

Tijdens het vleermuisonderzoek is activiteit van vleermuizen waargenomen. Vastgestelde soorten zijn:

- **Gewone dwergvleermuis**
- **Ruige dwergvleermuis**
- Rosse vleermuis
- Laatvlieger
- Watervleermuis
- **Grootoorvleermuis (spec.)**
- Baardvleermuis

Voor de in vet genoemde: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en grootoorvleermuis (spec.) zijn beschermde functies aangetroffen. De overige soorten foerageren (incidenteel) of zijn alleen passerend waargenomen (zonder directe binding met het gebied).

Gewone dwergvleermuis

Voor de gewone dwergvleermuis zijn beschermde functies aangetroffen in de vorm van foerageergebied en een paarverblijf bij de hoge bakgoot bij de 2^e verdieping van het Hoofdhuis. In de directe omgeving (buiten plangebied Broekbergen) zit vermoedelijk een kraamkolonie gewone dwergvleermuizen). Aangezien er geen ruimtelijke ingrepen aan de bakgoten van het Hoofdhuis zijn voorzien verdwijnen er geen verblijfplaatsen voor deze soort. Aangezien de waterpartijen zullen worden vergroot zal het areaal foerageergebied toenemen in kwaliteit aangezien de soort nu ook vooral boven de waterpartijen foerageert. Bovendien is in de omgeving een enorm areaal aan vergelijkbaar foerageergebied aanwezig in de vorm van bossen. Effecten op de gewone dwergvleermuis worden door de voorgenomen sloop van de carré's en herinrichting buitenplaats Broekbergen uitgesloten.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is foeragerend waargenomen bij de waterpartij en er is sprake van een paarverblijf in beuk langs deze waterpartij. Deze beuk blijft behouden en de waterpartij zal worden vergroot. Effecten op de ruige dwergvleermuis worden door de voorgenomen sloop van de carré's en herinrichting buitenplaats Broekbergen uitgesloten.

Rosse vleermuis

Rosse vleermuizen foerageren veel in de tuin, met het vergroten van de waterpartijen en na sloop carré's zal dit areaal foerageergebied in kwaliteit toenemen. Effecten op de rosse vleermuis worden door de voorgenomen sloop van de carré's en herinrichting buitenplaats Broekbergen uitgesloten.

Laatvlieger

Net als rosse vleermuizen, maar dan incidentele van aard zijn laatvliegers foeragerend en overvliegend waargenomen. Met het vergroten van de waterpartijen zal dit areaal foerageergebied in kwaliteit toenemen. Effecten op de laatvlieger worden door de voorgenomen sloop van de carré's en herinrichting buitenplaats Broekbergen uitgesloten.

Grootoorvleermuis (spec.)

In de toren bevindt zich de vermoedelijke verblijfplaats van een grootoorvleermuis, aan deze toren zijn geen ruimtelijke ingrepen voorzien waarmee een verblijffunctie van de grootoorvleermuis niet zal worden onttrokken. Effecten op de grootoorvleermuis worden door de voorgenomen sloop van de carré's en herinrichting buitenplaats Broekbergen uitgesloten.

Baardvleermuis

Baardvleermuis is zeer incidenteel langsvliegend waargenomen. Effecten op de grootoorvleermuis worden door de voorgenomen sloop van de carré's en herinrichting buitenplaats Broekbergen uitgesloten.

Aanbevelingen

Het verdient aanbeveling om bij nieuwbouw vleermuisverblijven te integreren in de spouwmur en om zo het plangebied op te plussen voor vleermuizen.

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wn).

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermings Zones, Sbz's) opgenomen. Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedsspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), vroeger de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Tot die tijd was de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten. Het Natuurnetwerk Nederland moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2017 ook opgenomen in de Wet natuurbescherming. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt bovendien de algemene zorgplicht (art. 1.11). Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden gedood, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield. Habitatrichtlijnsoorten mogen tevens niet opzettelijk worden verstoord. Beschermde planten mogen niet opzettelijk van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wn) staan vernoemd in onderstaand kader.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wn)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken

De werkingssfeer van de Wet natuurbescherming is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overal** in Nederland bescherming.

In o.a. artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbeschermingswet worden de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden weergegeven. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de ontheffing- of vrijstelling (zoals werken met een goedgekeurde gedragscode) hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied.

- **Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:**
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Wet natuurbescherming uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.
- **Overige ‘nationaal beschermde’ soorten:**
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en ‘doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort’.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode. Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boomarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Habitatrichtlijnsoorten:**

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- **Vogelrichtlijnsoorten:**

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Jaarrond beschermde vogelnesten:**

De onderstaande vogelnesten (categorie 1 t/m 4) zijn het gehele jaar beschermd en dus niet alleen tijdens de broedperiode:

Nederlandse naam	Bescherming	Nederlandse naam	Bescherming
steenuil	Categorie 1	eidereend	Categorie 5
gierzwaluw	Categorie 2	ekster	Categorie 5
huismus	Categorie 2	gekraagde roodstaart	Categorie 5
roek	Categorie 2	glanskop	Categorie 5
grote gele kwikstaart	Categorie 3	grijsvliegenvanger	Categorie 5
kerkuil	Categorie 3	groene specht	Categorie 5
oehoe	Categorie 3	ijsvogel	Categorie 5
ooievaar	Categorie 3	kleine bonte specht	Categorie 5
slechtvalk	Categorie 3	kleine vliegenvanger	Categorie 5
boomvalk	Categorie 4	koolmees	Categorie 5
buizerd	Categorie 4	kortsnavelboomkruiper	Categorie 5
havik	Categorie 4	oeverzwaluw	Categorie 5
ransuil	Categorie 4	pimpelmees	Categorie 5
sperwer	Categorie 4	raaf	Categorie 5
wespendief	Categorie 4	ruigpootuil	Categorie 5
zwarte wouw	Categorie 4	spreeuw	Categorie 5
blauwe reiger	Categorie 5	tapuit	Categorie 5

boerenzwaluw	Categorie 5	torenvalk	Categorie 5
bonte vliegenvanger	Categorie 5	zeearend	Categorie 5
boomklever	Categorie 5	zwarte kraai	Categorie 5
boomkruiper	Categorie 5	zwarte mees	Categorie 5
bosuil	Categorie 5	zwarte roodstaart	Categorie 5
brilduiker	Categorie 5	zwarte specht	Categorie 5
draaihals	Categorie 5		

Toelichting categorieën:

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming het gehele seizoen.

Categorie:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rusten verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermden en beschermden die zijn vrijgesteld geldt wel de ook 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermd gebied en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daaropvolgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermden soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.